

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט הגבוה לצדק**

בג"ץ 7715/15

- בעניין: 1. עבידיה, ת"ז
2. עבידיה, ת"ז
3. עבידיה, ת"ז
4. עבידיה, חסר מעמד בעולם
5. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר –
ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי (מ"ר 37566) ו/או עו"ד בנימין
אחסתריבה (מ"ר 58088) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174)
ו/או ענת גונן (מ"ר 28359) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או
בילאל סביחאת (מ"ר 49838) ו/או עביר גיבראן-דכור (מ"ר
44346) ו/או נאסר עודה (מ"ר 68398) ו/או נדיה דקה (מ"ר
66713).

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. שר הפנים
2. הוועדה לעניינים הומניטאריים מיוחדים

באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צלאח-א-דין 29, ירושלים
טל: 02-6466590; פקס: 02-6466713

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו-על-תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם:

1. מדוע לא יסדירו את מעמדה בישראל של העותרת 1, בדרך של מתן היתרים מתחדשים לשהייה בישראל, בהתאם לסעיף 3א(1) לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג-2003 (להלן: הוראת השעה).
2. מדוע לא יתנו מענה לפונים בבקשות הומניטאריות בהתאם למסגרת הזמן הקבועה בסעיף 3א(1)(ד) להוראת השעה, אשר על פיה יחליט שר הפנים בבקשה לעניינים הומניטאריים "בתוך שישה חודשים מיום שהומצאו לוועדה כל המסמכים הדרושים".
3. מדוע לא יפעלו בהתאם להתחייבותם, לתת קדימות בטיפול "בבקשה המעלה על פניה באופן מובהק טעם הומניטארי מיוחד", כגון בקשתה של העותרת.

בקשה למתן צו ביניים

1. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא צו ביניים, שיאסור על המשיבים להרחיק את העותרת 1 מירושלים לגדה המערבית מן הטעמים הבאים:
2. העותרת 1, במקור תושבת הגדה המערבית, נישאה בשנת 2000 כאשה שנייה לתושב ישראל ועברה להתגורר עמו בירושלים. לבני הזוג נולדו שלושה ילדים, , ילידת 2003, יליד 2004 ו יליד 2006.
3. בעלה של העותרת 1 נפטר בשנת 2008 והיא נותרה הורה יחידה לשלושת ילדיה, חסרת מקור פרנסה וללא מעמד חוקי בישראל.
4. כמפורט בעתירה, ביום 1.12.2014 נתפסה העותרת 1 על ידי המשטרה ובהיותה חסרת מעמד נמסר לה כי מאחר שהיא שוהה בישראל שלא כדין, עליה לעזוב את הארץ או להסדיר את שהותה בישראל.
5. נוכח הסיטואציה הטראגית והמצוקה הקשה בה מצויה המשפחה לאחר פטירת הבעל ואיום הגירוש על האם, הוגשה ביום 24.12.2014 עבור העותרת 1 בקשה הומניטארית להסדרת מעמדה בישראל, בהתאם להוראת השעה.
6. למרות שחלפה כמעט שנה תמימה, ולמרות שנוכח הנסיבות התבקשו המשיבים לתת עדיפות לבקשה שאלו הן נסיבותיה, טרם נתנו המשיבים מענה לפנייתה של העותרת 1. זאת, כאמור בראש העתירה, בניגוד לקבוע בחוק.
7. מדובר אם כן באלמנתו של תושב ואם יחידה לשלושה קטינים, אשר גירושה מישראל יותר את ילדיה בגפם, ללא הורה מטפל, מצב טרגי שאינו מתקבל על הדעת.
8. למשיבים, לעומת זאת, לא ייגרם כל נזק מהוצאת צו הביניים. שהרי, כנגד העותרת 1 לא נטענה מעולם כל טענה ביטחונית או פלילית והיא אף מקבלת מפעם לפעם היתרי כניסה לישראל.
9. לצורך המבחנים המשפטיים בעניין מתן צו ביניים, מופנה בית המשפט הנכבד במיוחד לבג"ץ 3330/97 עיריית אור יהודה נ' מ"י ואח', פ"ד נא(3) 472. להשלמת נימוקי הבקשה מופנה ביהמ"ש הנכבד לעתירה.
10. נוכח האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להסיר את סכנת גירושה של העותרת 1 מישראל והותרת הילדים הקטינים בגפם, זאת עד למיצוי ההליכים בעתירה.

הצדדים לעתירה

11. **העותרת 1** (להלן: **העותרת**), היא תושבת השטחים במקור, אלמנתו של תושב ישראל ואמם של **העותרים 2-4** (להלן: **הילדים**). העותרת מתגוררת בירושלים משנת 2000.
12. **העותרת 5** (**המוקד** או **המוקד להגנת הפרט**) היא עמותה רשומה, אשר שמה לה למטרה לסייע לאנשים שנפלו קורבן להתעמרות או קיפוח על ידי רשויות המדינה, ובכלל זה להגן על זכויותיהם בפני ערכאות, בין בשמה כעותרת ציבורית ובין כמייצגת אנשים שזכויותיהם נפגעו.
13. **המשיב 1** (להלן: **המשיב** ויחד עם המשיבה 2: **המשיבים**), הוא השר המוסמך על פי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, לטפל בכל הנושאים הנובעים מחוק זה, ובהם בקשות לאיחוד משפחות ולהסדרת מעמדם של ילדים, המוגשות על ידי תושבי הקבע של המדינה המתגוררים בירושלים המזרחית.
14. **המשיבה 2** (להלן: **המשיבה** ויחד עם המשיב 1: **המשיבים**), הינה הוועדה לעניינים הומניטאריים, אשר הוקמה מכוח סעיף 1א3 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), תשס"ג-2003.

עיקרי העובדות ומיצוי ההליכים

15. העותרת, ילידת שנת 1969, נולדה בנחאלין שבאזור בית לחם, למשפחה בת 12 נפשות. העותרת למדה שנתיים בלבד בבית הספר. מאז שהיתה נערה ועד לנישואיה, בגיל 31, טיפלה העותרת באביה ובאחיה הקטנים משום שאמה היתה חולה ומוגבלת.
16. את מר עבידיה, יליד 1954 ותושב ישראל, הכירה העותרת בעת שביקרה אצל רופא בבית לחם. מר עבידיה חיזר אחריה ופנה שוב ושוב לאביה וביקש את ידה. תחילה סירב האב כיוון שמר עבידיה היה נשוי. ואולם נוכח עיקשותו וגילה המתקדם יחסית של העותרת (ע"פ הנורמות בחברה בה היא חיה), הסכים האב בסופו של דבר לנישואים.
17. העותרת הסכימה להינשא למר עבידיה למרות שהיה נשוי, משום שרצתה לצאת מבית הוריה ולהקים משפחה משלה. בשנת 2000, בהיותה בת 31, נישאה העותרת למר עבידיה ועברה להתגורר עמו בביתו שבג'בל מוכבר.
- העתק תעודת הנישואין ואימות נישואין מצ"ב ומסומן ע/1.
18. בקומה השנייה בבית בג'בל מוכבר התגוררה אשתו הראשונה של מר עבידיה עם שניים מילדיה. העותרת גרה כל השנים, מיום נישואיה ועד היום, בקומה הראשונה.
19. במהלך הנישואין נולדו לבני הזוג שלושה ילדים, העותרים 2-4: , ילידת 2003, , יליד 2004 ו יליד 2006. שלושת הילדים נולדו בירושלים. שני הגדולים רשומים במרשם

האוכלוסין כתושבי קבע והקטן טרם נרשם. שלושת הילדים לומדים בבית הספר בגיבל מוכבר.

העתקי תעודות לידה והודעת לידה מצ"ב ומסומנים ע/2.

20. ברוב שנות הנישואין עבד מר עבידיה במפעל לבנים בבית לחם וכך פירנס את המשפחה.

21. ביום 19.6.2008 נפטר מר עבידיה באופן פתאומי מהתקף לב בזמן עבודתו.

העתק תעודת פטירה מצ"ב ומסומן ע/3.

22. כך נותרה העותרת כהורה יחידה לשלושת ילדיה, שניים מהם תושבי קבע. בשל העובדה שהמבקשת חסרת מעמד בירושלים, הפכו חייה לאחר פטירת הבעל והאב לקשים ומסובכים, וללא מקור פרנסה קבוע. היא תלויה לפרנסתה, ולטיפול בענייני ילדיה מול הרשויות, ביכולתם וברצונם הטוב של בני משפחתו הראשונה של בעלה.

23. בין השאר, העותרת אינה יכולה להסדיר את עניינם של ילדיה כיתומים מאב מול הביטוח הלאומי ואינה יכולה לקבל עבורם את קצבאות הילדים וקצבאות השארים להן הם זכאים ושהינן הכרחיות לפרנסת המשפחה. כמו כן, ללא מעמד בישראל, כל יציאה מהבית היא מבצע מסובך ומסוכן. החשש מפני גירושה של האם, שהיא העוגן והביטחון היחיד של ילדיה, מתנופף כל העת כחרב מעל ראשם של העותרים.

24. לכן, ולצורך טיפול בעניינם של הילדים אל מול הרשויות, קיבל , בנו הגדול של מר עבידיה מאשתו הראשונה, אפוטרופסות על הילדים והוא זה שמקבל את קיצבת הילדים בעבורם ומעבירה לידי העותרת. באמצעות קיצבה זו מתפרנסת העותרת ולעיתים מקבלת עזרה גם במזון ממשפחת בעלה.

העתק צו האפוטרופסות מצ"ב ומסומן ע/4.

25. היחסים עם משפחת בעלה, בהם תלויה העותרת בהיותה חסרת מעמד, הם מורכבים. העותרת חשה איום מתמיד על מגוריה בבית וחוששת כל העת "להרים ראש" פן יבולע לה. היא חוששת כי מצבה כחסרת מעמד נוח למשפחת בעלה, משום שבמצב זה היא תלויה במשפחה באופן מוחלט. לכן, במהלך השנים בהם נותרה כאלמנה, העדיפה העותרת להישאר בבית, לצמצם את נוכחותה ככל הניתן ולא לנקוט כל פעולה מול הרשויות. מצד שני, החשש מפני גירוש בהיותה חסרת מעמד אילץ אותה להישאר סגורה בביתה ולהיות תלויה בבני המשפחה האחרת בכל ענייניה מול העולם החיצון. לעותרת ברור, שאם תגורש מישראל, לא תאפשר לה משפחת בעלה לקחת עמה את ילדיה והם ייוותרו ללא הורה מטפל. כך, במשך 7 שנים, נמצאת העותרת בין הפטיש והסדן, במצב בלתי אפשרי של חשש מתמיד פן תגורש מביתה, אם על ידי הרשויות ואם על ידי המשפחה, ותופרד מילדיה.

26. ביום 1.12.2014 נתפסה העותרת על ידי המשטרה. בהיותה חסרת מעמד או היתר לשהייה בישראל, נלקחה העותרת לתחנת המשטרה במגרש הרוסים. לאחר שהציגה בפני השוטר מסמכים שונים, ניתן לה מסמך הנקרא "שימוע לפני גירוש" ובו נכתב כי "מאחר שאת

שוהה בישראל שלא כדון, עלייך לעזוב את הארץ עד ליום 2.1.12, או להסדיר את שהותך בישראל ע"פ דין מול משרד הפנים".

העתק המסמך שניתן לעותרת על ידי המשטרה מצ"ב ומסומן ע/5.

27. בעקבות אירוע זה הבינה העותרת, שאין לה ברירה ועליה להתחיל בהליכים להסדרת מעמדה בישראל. היא פנתה לסיועו של המוקד להגנת הפרט, ובאמצעותו הגישה העותרת למשיבים ביום 24.12.2014 בקשה להסדרת מעמדה בישראל מטעמים הומניטאריים.

העתק הבקשה ההומניטארית (ללא נספחיה) מיום 24.12.2014 מצ"ב ומסומן ע/6.

28. ביום 4.1.2015 הודיעה מזכירות המשיבה לעותרים, כי בקשתם התקבלה במשרדה וכי היא תועלה לדיון ע"פ סדר כרונולוגי.

העתק מהודעת המשיבה לעותרים מצ"ב ומסומן ע/7.

29. ביום 11.1.2015 פנו העותרים למשיבה בבקשה לזרז את הטיפול בבקשתה של המבקשת-עותרת במהירות האפשרית. בבקשה ציינו העותרים, כי במסגרת פנייתם למשיבים בנוגע לכך שלוועדה ההומניטארית לא ניתנה סמכות למתן היתר למי שבקשתם תלויה ועומדת בפניה, נענו כי **"ככל שמדובר בבקשה המעלה על פניה טעם הומניטארי מיוחד, תינתן קדימות בדיון בוועדה ובהעברה לשר הפנים"**. בקשת העותרים למתן קדימות בטיפול בבקשת העותרת נותרה ללא כל התייחסות.

העתק מכתב העותרים למשיבה מיום 11.1.2015 מצ"ב ומסומן ע/8.

30. בימים 1.2.2015, 1.3.2015, 8.4.2015, 10.5.2015, 11.6.2015 נשלחו למשיבה תזכורות בעניין בקשתה של העותרת.

העתקי התזכורות למשיבה מצ"ב ומסומנים ע/9א-ה.

31. ביום 21.6.2015 הגיעה דרישת המשיבה כי העותרת תמלא טופס קורות חיים לצורך המשך דיון והחלטה בבקשה ההומניטארית שהגישה.

העתק הדרישה למילוי טופס קורות חיים מצ"ב ומסומן ע/10.

32. הטופס המבוקש הועבר לוועדה ע"י העותרת בתאריך 6.7.2015.

העתק המכתב הנלווה לטופס קורות חיים שנשלח למשיבים מצ"ב ומסומן ע/11.

33. ביום 23.7.2015 זומנה העותרת לשימוע בלשכת המשיב בירושלים המזרחית לצורך המשך טיפול בבקשה ההומניטארית. השימוע התקיים ביום 13.8.2015 ובמהלכו מסרה העותרת מסמכים להוכחת מרכז חיים בישראל בשנתיים החולפות, כפי שהתבקשה.

העתק מהזימון לשימוע מצ"ב ומסומן ע/12.

העתק פרוטוקול השימוע מצ"ב ומסומן ע/13.

34. בימים 7.9.2015, 7.10.2015 ו-1.11.2015 נשלחו עוד מכתבי תזכורת למשיבה.

העתקי מכתבי התזכורת מצ"ב ומסומנים ע/14א-ג.

35. העותרת ממתינה כמעט שנה תמימה להחלטת המשיבים ולמרות הדחיפות, לא ניתנת החלטה בעניינה. אשר על כן, נאלצים העותרים לפנות לבית המשפט הנכבד בבקשה למתן סעד.

המסגרת המשפטית

באי מתן החלטה פועלת המשיבה בניגוד לדיון, לנוהל ולפסיקה

36. הוראת השעה קובעת בסעיף 1א3 כדלהלן:

(א) על אף הוראות סעיף 2, רשאי שר הפנים, מטעמים הומניטריים מיוחדים, בהמלצת ועדה מקצועית שמינה לענין זה (בסעיף זה – הוועדה) –

(2) **לאשר בקשה למתן היתר לשהייה בישראל** בידי מפקד האזור, לתושב אזור שבן משפחתו שוהה כדין בישראל.

(ד) שר הפנים ייתן החלטה, בכתב, אם לתת רישיון או לאשר בקשה, לפי הענין, כאמור בסעיף קטן (א), **בתוך שישה חודשים מיום שהומצאו לוועדה כל המסמכים הדרושים**; החלטת השר תהיה מנומקת.

(כל ההדגשות בעתירה הוספו ע"י הח"מ, אלא אם צוין אחרת).

37. העובדה כי קיימת הוראת חוק מפורשת, אשר מנחה את שיקול הדעת של המשיבים בעניינם של מבקשים בעלי נסיבות הומניטאריות, ובנוסף אף קובעת את לוח זמנים למתן החלטה בבקשות מסוג זה, הופכת את העיכוב הממושך במתן מענה לבקשתה של העותרת לחמור ושערורייתי אף יותר.

38. יודגש, כי בנוסף להוראות החוק, פירסם המשיב נוהל, המסדיר את פעילות המשיבה. על פי הנוהל, על המשיבה להתכנס פעמיים בכל חודש (סעיף 3.1 לנוהל) ולרשום את המלצותיה ונימוקיה באופן מדויק ומפורט (סעיף 10 לנוהל). כמו כן קובע הנוהל, בסעיף 4.3, כי במידה ונמצא שבבקשה יש טעם הומניטארי מיוחד, מרכזת המשיבה ישלח למבקש דרישה למסירת קורות חיים. לאחר קבלת קורות חיים ייערך שימוע במשרד המשיב ובמקביל תיערך בדיקה ביטחונית.

העתק נוהל 1.14.0001 של המשיב מצ"ב כנספח ע/15.

39. ברם, המשיבה אינה עומדת בכללים אשר הותוו לה ובקשות רבות שמוגשות לה אינן זוכות למענה במשך זמן רב. ליקויים אלו בעבודת הוועדה הועלו זה מכבר לסדר היום (בדיון מהיר) בוועדת הפנים והגנת הסביבה ביום 25.10.2010. בדיון בוועדה, בו השתתף מר עמוס

ארבל, מנהל אגף מרשם ומעמד במשרד המשיב, לא הוכחש קיומה של סחבת והתמשכות הליכים בוועדה:

היו"ר דוד אזולאי:

אדם פונה לוועדה ההומניטארית, מתקיים דיון. כמה זמן יכול לעבור מרגע שהוא פנה ועד שהוא מקבל תשובה חיובית או שלילית?

עמוס ארבל:

אם התיק הוא פשוט יכולים לעבור 3-4 חודשים ואז אנחנו גומרים את העניין, והוא מקבל תשובה שלילית, כי יש רק זוגיות ואין שום דבר הומניטארי. **במקרים היותר מסובכים אנחנו גם גולשים ל-9 חודשים ול-10 חודשים.**

היו"ר דוד אזולאי:

עמוס, האם זה נראה לך פרק זמן סביר? כל כך הרבה זמן על מנת לקבל תשובה? ואני כרגע לא מתייחס לתוכן התשובה, אלא אני מדבר על תשובה.

עמוס ארבל:

הוועדה עובדת בעומסים גדולים. יושבת ראש הוועדה בקושי מגיעה לפעמיים בשבוע של הוועדה, של עבודה בזמנה החופשי, בזמנה האישי. צריך לזכור שכל חברי הוועדה הם בנוסף על תפקידם ממלאים את חברותם בוועדה. **ביום כזה לרכז את כל חמשת חברי הוועדה מבחינת תיאום לוחות הזמנים, להתפנות מתפקידם ולהגיע**

- - -

אנחנו יודעים שאנחנו בעומס. אנחנו נמצאים בפיגור כלשהו.

העתק החלק הרלוונטי בפרוטוקול מצ"ב ומסומן ע/16.

40. בהמשך הדיון בוועדת הכנסת, העירה נציגת העותרת 5 שנכחה בדיון, כי חלק ניכר מן הפניות למשיבה אינן זוכות לכל מענה, המביא לצורך לפנות לבית המשפט הנכבד בעניין. בסוף הדיון הדגיש היו"ר הוועדה את חשיבות התפקוד התקין של הוועדה. בנוסף, קבע היו"ר הוועדה שוועדת הפנים והגנת הסביבה:

- א. תפנה למנהל מינהל האוכלוסין על מנת שועדת החריגים תתוגבר בכוח אדם עד אשר ייסגר הפער בבדיקת התיקים שהוגשו לוועדה.
- ב. דורשת כי ועדת החריגים תפעל על פי הנוהל המחייב אותה.
- ג. **דורשת כי תשובות תינתנה לפונים בתוך 6 חודשים כפי שמחייב הנוהל.**

העתק ההודעה לעיתונות, המסכמת את הישיבה מיום 25.10.2010 וההחלטות שנתקבלו בעקבותיה מצ"ב ומסומן ע/17.

41. ברם, גם בחלוף 5 שנים, אין כל שינוי בהתנהלות המשיבה, אשר אינה נותנת מענה לפונים אליה במסגרת פרק הזמן המחייב אותה ועולם כמנהגו נוהג.

42. בהשתהות המשיבים במתן החלטה בעניינה של העותרת ובעניינם של בעלי נסיבות הומניטאריות נוספים במעמדה ובמצבה, "חוסמים המשיבים את הדרך לקבלת סעד בפני אנשים הנזקקים לו".

43. תופעת אי המענה לבקשות כגון בקשת העותרת היא תופעה פסולה. מעבר להפרת כללי המינהל התקין, היא פוגעת בזכויות מהותיות. היא מחייבת את הפונה לפנות לערכאות כתנאי למימוש זכויותיו הבסיסיות. בית המשפט אמור לשמש ביקורת שיפוטית על החלטות המשיב ועל נימוקיו. לא ניתן להשלים עם מצב שנדרשת עתירה לבית המשפט רק על מנת לקבל מענה לבקשות, וכי מי שלא עולה בידו לקבל ייצוג משפטי ולגייס את המשאבים הדרושים - זכויותיו יירמסו:

חובתו של בית המשפט היא לדאוג לעיגון עקרון השירות, והכפפתן של רשויות המדינה אליו. עקרון זה מחייב את בית המשפט למנוע התמשכות מיותרת של הליכים על חשבונם של מקבלי השירות. עקרון זה מחייב גישה רצינית לפניית הפרט, מניעת התעמרות, הטמעת ערכי שוויון, ושירוש זכויות יתר של בעלי כוח שלטוני או כוח אחר. זכויות הפרט אינן מסתיימות במתן הצהרות חגיגיות. זכויות הפרט הן חומר של יום יום. אם הזכויות לא יעמדו במבחן המעשה, הן יהפכו עד מהרה למטבעות שחוקים המוטלים הלוך ושוב, תוך יצירת אשליה חולפת של כיבוד זכויות, המתפוגגת בשל מחסומים בירוקרטיים בלתי עבירים, המוצבים על כל צעד ושעל. (דברי כבוד השופט אוקון בעת"מ (י-ם) 769/04 **אמינה נ' משרד הפנים**).

44. על המשיבים מוטלת החובה לטפל בעניינם של העותרים בהגינות, בסבירות ובמהירות ראויה. כך ככלל, כך במקרים הומניטאריים כמקרה דנן, וכך במיוחד כאשר הוראות חוק מפורשות קובעים סד זמנים קבוע.

45. אף מעבר להוראותיו המפורשות של החוק, החובה לפעול בתוך זמן סביר, ושלא לנקוט הזנחה וסחבת בבקשות התלויות ועומדות בפני הרשות, היא מיסודותיו של מינהל תקין. מינהל המזניח את הטיפול בפניות, מתעלם מהן ומניחן להעלות אבק על המדף – הוא מינהל קלוקל, מינהל המתנכר לאוכלוסייה אותה הוא משרת. ר' לעניין זה ע"א 4809/91 **הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים נ' קהתי ואח'**, פ"ד מח(2) 190, 219.

46. בנוסף לאמור עד כה לוקה התנהלות המשיבים, המתמהמהים זמן כה רב במתן החלטה בבקשתה של העותרת, אף בחוסר סבירות וחוסר הוגנות. בית המשפט פסק זה מכבר כי במסגרת הליכי רכישת מעמד, נדרשים המשיב ופקידיו לגלות רגישות ולהימנע מהערמת קשיים, העלולים להפוך "מסע התשה ללא תוחלת" (בג"ץ 7139/02 **עבאס-בצה נ' שר**

הפנים, פ"ד נז(3) 481, 489). בהליכי רכישת מעמד בישראל על המשיב לפעול בהתחשבות ובשימת לב:

חשוב לזכור כי כל אחד מהפונים למשיב בבקשת מעמד בישראל הוא עולם ומלואו, וכי כל החלטה המתקבלת בעניינו – על-ידי המשיב או על-ידי רשות אחרת הפועלת מטעמו – עשויה להיות הרת-גורל ובעלת השפעה דרמטית על חייו, כבודו ויתר זכויותיו של הפונה. פועל-יוצא הכרחי מכך הוא, כי לכל בקשה לקבלת מעמד בישראל המונחת לפני המשיב מצווים הוא, וכל הפועלים מטעמו, להתייחס ברגישות ובתשומת לב... (בג"ץ 394/99 **מקסימוב נ' משרד הפנים**, פ"ד נח(1) 919, 934-935).

47. יפים לעניינו דבריה של כב' הנשיאה נאור שנאמרו אך לאחרונה בנוגע לעומס המוטל על הוועדות ההומניטאריות:

אני מוכנה לקבל שידי הוועדה עמוסות לעייפה. דומני שהפתרון הוא בהגדלת מספר הוועדות. דווקא בגלל שלעניינים הומניטריים אין שיעור, ראוי לגלות יותר רוחב לב בגישה אל הוועדה (ע"ם 2357/14 **אסבורק נ' שר הפנים**, פס"ד מיום 19.3.2015, פורסם בנבו).

אי מתן קדימות לבקשות כגון בקשת העותרת

48. על פי נהלי המשיבים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1.10.13, העותרת חשופה לסכנת גירוש ("נוהל קליטת בקשות ועררים על החלטות בלשכת רשות האוכלוסין", מס' 1.6.0001). ס' א.2 לנהל קובע, כי כל פנייה להגשת מעמד או הגשת ערר כמו גם בקשה למעמד או הגשת ערר אינן מונעות הרחקה מישראל.

העתק החלק הרלוונטי בנהל מס' 5.1.0001 מצ"ב ומסומן ע/18.

49. יצוין, כי בנהל הקודם, שהיה בתוקף במשך כ-12 שנים, "נוהל כללי לקבלת בקשות בלשכות רשות האוכלוסין מכל סוג שהוא והגשת ערר על החלטות הלשכות" מס' 5.1.0001 נקבע במפורש, בס' א.2, כי "עז לקבלת החלטה בבקשה או בערר לא יורחק המבקש/העורר". כאמור, נוהל זה אינו בתוקף מאז חודש אוקטובר 2013.

50. בפגישה שנערכה בין נציגי המוקד להגנת הפרט לנציגת המשיב, מחה המוקד על תיקונו של הנהל כך שלא ניתנת הגנה למי שפנה לרשויות ומבקש להסדיר את שהותו בישראל. כמו כן, ציין המוקד, כי גם מי שפנה בבקשה לוועדה ההומניטארית ועניינו מתברר אצלה, אינו מוגן מפני גירוש וכי ראוי היה שלוועדה יינתנו סמכויות שיאפשרו להסיר את סכנת הגירוש ממי שבקשתו מתנהלת בפניה.

51. בעקבות המגעים בין המוקד לנציגת המשיב, הודיעה האחרונה במכתב מיום 3.3.2014 כדלקמן:

לאחרונה סוכם עם יו"ר הוועדה ההומניטארית המייעצת לשר הפנים לפי הוראת השעה, כי תיערך בדיקה ראשונית לכלל הבקשות המוגשות לוועדה בסמוך למועד הגשת הבקשה, וככל שמדובר בבקשה המעלה על פניה באופן מובהק טעם הומניטארי מיוחד, תינתן קדימות בדיון בוועדה ובהעברה להחלטת שר הפנים.

העתק מכתב נציגת המשיב מיום 3.3.2014 מצ"ב ומסומן ע/19.

52. זאת ועוד. בנוהל המסדיר את פעילות המשיבה (ר' נספח ע/15), מצוין במפורש בס' 4.1 כי "ככלל הבקשות מטופלות על פי סדר הגעתן. יו"ר הוועדה רשאי לשנות הסדר".

53. למרות התחייבות דלעיל והסמכות הנתונה ליו"ר הוועדה, נראה כי המשיבים אינם פועלים בהתאם להתחייבותם ולסמכותם. העותרת 5, המייצגת מבקשים רבים הפונים לוועדה ההומניטארית, לא נתקלה עד כה בבקשה שבעניינה החליטו המשיבים על מתן עדיפות בטיפול.

54. נראה כי בקשתה של העותרת הינה בדיוק מסוג הבקשות להן יש לתת עדיפות בטיפול, על מנת למנוע את מימוש האיום לגרשה מישראל ולהותיר את ילדיה היתומים מאב בגפם. ואולם, פניית העותרים לוועדה למען מתן עדיפות לבקשת העותרת, לא זו בלבד שלא זכתה לכל מענה, אלא ברי כי הטיפול בבקשה להסדרת שהייתה של העותרת בישראל טופלה במסגרת זמנים בלתי סבירה שמנוגדת, כאמור, לחוק ולנהלים.

מתן מעמד מטעמים הומניטאריים

55. השיקולים ההומניטאריים הם שיקולים כבדי משקל והם אינם בגדר לפנים משורת הדין:

הטעמים ההומניטאריים הינם חלק מן הדין, וקיימת חובה להביא בחשבון (בג"ץ 5504/03 כחלות ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית ואח', החלטת כבוד הרשם שחם, מיום 24.6.2004).

מדינת ישראל הינה מדינת חוק; מדינת ישראל היא דמוקרטיה, המכבדת זכויות אדם, והשוקלת בכובד ראש שיקולים הומניטאריים (בג"ץ 794/98 עובייד ואח' נ' שר הביטחון פ"ד נה(5) 769, 774).

56. ובעת"ם 1037/03 פלדמן ואח' נ' שר הפנים נאמר כדלקמן:

התעלמות מוחלטת משיקולים הומניטאריים כחלק משיקולי קביעת מדיניות היתרי כניסה ושהייה לישראל מנוגדת לתפיסת העולם היהודית ובמקורות ואף יוחסה לסדום המיקראית. נאמר במקורותינו: "אמרו [אנשי סדום]: הואיל וכסף וזהב יוצא מארצנו, למה לנו עוברי דרכים? אין אנו צריכים שיבוא אדם אצלנו, שאין

באין אלא לחסרנו! בואו ונשכח תורת רגל [=שוהים זרים] מארצנו" (סנהדרין קט ע"א). **שמירת התא המשפחתי הוכרה במקורות כשיקול הומניטרי, שיש לו משקל רב המעניק "פטור" מחובות אחרות החלות על פי דינים שונים**

כך, מקום בו יש חריג הומניטארי, חובה על הרשות להפעיל שיקול דעת פרטני ולהביא בין שיקוליה את הרקע האישי של כל מקרה ומקרה. אי-שיקולל נסיבות אלו, כמוהו כאי נתינת משקל ראוי להן, ובכך שיקול-הדעת חוטא גם בחוסר סבירות (ראו והשוו בג"ץ 935/89 גנור נ' **מדינת ישראל**, פ"ד מד(2) 485, 513-515; וכן יצחק זמיר, **הסמכות המינהלית** (כרך ב', נבו, תשנ"ו) 763-771).

מדיניות הרשות בעניין הקניית מעמד לאלמנות

57. ההליך להסדרת מעמדן בישראל של אלמנות גובש בעקבות בג"ץ 4711/02 **דניאלה הלל ואח' נ' שר הפנים ואח'** (להלן: **פס"ד הלל**), ומספר הליכים משפטיים, אשר אוחדו עמו. ההליכים כולם עוסקים בבקשה למעמד עבור אלמנות, שהיו נשואות לישראלים. בעקבות ההליכים לעיל ותחת הנחיה מפורשת של בית המשפט העליון, נקבע נוהל 5.2.0017, "נוהל הטיפול בהפסקת הליך להסדרת מעמד לבני זוג של ישראלים" (להלן: **הנוהל**), אשר דן בכפיפה אחת בהתפרקות התא המשפחתי מחמת גירושין ומחמת פטירה וקבע, כי יש להעביר את עניינן של אלמנות כאמור לבחינת הוועדה הבינמשרדית.

58. ביום 2.8.2009 ניתן פס"ד הלל, המתייחס לנוהל שגובש במסגרת העתירה:

כאמור, בהחלטה הקודמת קבענו כי הנושא יועבר לבחינה נוספת של המשיבים. "במיוחד" – כך ציינו – "יש לבחון אם ניתן לשפר את הנוהל באופן שייתן מענה גם לבני-זוג זרים שלא מילאו את תקופת הזמן הנדרשת בנוהל הקיים ... קריטריון זה עלול להביא עמו השלכות קשות על בן-הזוג הזר שאינו עומד בקריטריון הזמן, כאשר אין ספק באשר לכנות הקשר שלו עם בן הזוג המנוח ובאשר להיותה של מדינת ישראל – מרכז חיינו. קריטריון זה מעורר קושי של ממש במקום שבו נולדו ילדים משותפים לבני-הזוג, המצויים במשמורתו של בן-הזוג הזר, שאז יש לשקול את עצם הצורך בקיומו של קריטריון 'הוותק' בהליך המדורג. זאת, לא רק לאור ציפייתו של בן הזוג הזר אלא גם לאור שאיפתו של בן הזוג הישראלי להקים משפחה בישראל, על כל המשתמע מכך". עוד הוספנו כי "מעבר לקריטריונים המנויים בנוהל יש מקום לאפשר בחינה אינדיבידואלית שתכלול מודדים שונים כגון משך תקופת הנישואין ומשך תקופת החיים המשותפים עובר לנישואין, משך השהייה בישראל, כנות הנישואין ומרכז חיים בישראל לפי זיקות רלבנטיות". ציינו כי "מודדים כגון אלה עשויים להלום יותר את

התכלית המונחת ביסוד הנוהל מאשר מודדים מסוימים הכלולים בנוהל הקיים. כך, למשל, שאלת מקום מגוריהם של קרובי משפחה מדרגה ראשונה בחוץ-לארץ אינה מלמדת, בהכרח, על זיקה גדולה יותר למדינה הזרה מאשר למדינת ישראל, במיוחד כאשר בארץ עשויים להימצא קברו של בן הזוג הישראלי, חברים משותפים ובני משפחה, וכן היבטים נוספים הממלאים בתוכן את המושג 'מרכז חיים'. בהחלטה הקודמת הבהרנו כי בירור הקריטריונים צריך להיעשות תוך מתן זכות טיעון לבן-הזוג, וכי "במקרים מתאימים, יש מקום לאפשר את המשך ההליך המדורג חרף מותו של בן הזוג הזר. משמעות הדבר היא כי במקום שבו השתכנעו הגורמים המוסמכים באשר לכנותו של קשר הנישואין, מרכז חייו של בן הזוג הזר הוא בישראל ומתקיימים המודדים שיקבעו כאמור, ייקבע נוהל שיאפשר את המשך הימצאו של בן הזוג הזר בארץ על-מנת שניתן יהיה לבחון לאורך זמן את הקשר עם הארץ ואת היעדרה של מניעה ביטחונית או פלילית. (שם, סעיף 4).

59. אמנם פסק דינו של בית המשפט הנכבד מתייחס לאלמנות של אזרחים ישראלים, אשר בקשתן למעמד נובעת מסעיף 7 לחוק האזרחות, בעוד העותרת דן היתה נשואה לתושב קבע של מדינת ישראל ובקשתה מוגשת מכח סמכותו של שר הפנים מכח חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, מטעמים הומניטאריים, אולם רציונאל הדברים יפה במידה שווה גם בעניינה.

60. בחלקו הרלוונטי לעניינו, קובע הנוהל כי יש להעביר את עניינין של אלמנות עם ילדים לבחינת הוועדה הבינמשרדית, כאשר בן/בת הזוג היה נשוי בנישואין כנים שנרשמו במרשם האוכלוסין, שקיבל רישיון ישיבה בישראל מסוג א/5 במסגרת ההליך המדורג, שעבר יותר ממחצית מתקופת ההליך המדורג ושלבני הזוג ילדים המצויים במשמורת בן הזוג הזר.

61. במקרה דנן, העותרת היתה נשואה בנישואים כנים במשך שנים עד למותו של הבעל. העותרת אמנם לא לקחה חלק בהליך לאיחוד משפחות עקב נישואי הבעל לאשה נוספת, אולם, ברי כי שלושת הילדים של בני הזוג לא מותירים מקום לספק בדבר כנות הקשר. גם בנוגע למגורי המשפחה לאורך השנים בירושלים לא קיים ספק. המצב בו לא הוכרו נישואי העותרת ובעלה המנוח עקב ביגמיה, שונה משנפטר בן הזוג, והעותרת נותרה לבדה, הורה יחידה לילדיה.

עיקרון טובת הילד

62. האמנה בדבר זכויות הילד קובעת שורה של הוראות המחייבות הגנה על התא המשפחתי של הילד.

כך נאמר במבוא לאמנה :

[המדינות החברות באמנה זו] משוכנעות כי המשפחה, כקבוצת יסוד לחברה וכסביבה טבעית להתפתחותם ורווחתם של כל בניה, ובפרט

הילדים, מן ההכרח כי יובטחו לה הבטחה וסיוע, ככל הנדרש, באופן שתוכל לשאת במלוא אחריותה בתוך הקהילה [...]

[...] הילד לשם פיתוח אישיותו המלא וההרמוני, מן הראוי כי יגדל בסביבה משפחתית באוירה של אושר, הבנה ואהבה [...].

סעיף 3(1) לאמנה קובע:

בכל הפעולות הנוגעות לילדים, בין אם ננקטות בידי מוסדות רווחה סוציאלית ציבוריים או פרטיים ובין בידי בתי משפט, רשויות מינהל או גופים תחיקתיים, תהא טובת הילד שיקול ראשון במעלה...

63. הוראות האמנה בדבר זכויות הילד זוכות להכרה הולכת וגוברת כמקור משלים לזכויות הילד וכמדריך לפרשנות "טובת הילד" כשיקול-על במשפטנו: ראו ע"א 3077/90 **פלונית ואח' נ' פלוני**, פ"ד מט(2) 578, 593 (כב' השופט חשין); ע"א 2266/93 **פלוני, קטין ואח' נ' פלוני**, פ"ד מט(1) 221, בעמ' 232-233, 249, 251-252 (כב' הנשיא דאז שמגר); דני"א 7015/94 **היועץ המשפטי לממשלה נ' פלונית**, פ"ד נ(1) 48, 66 (כב' השופטת דורנר); בג"ץ 5227/97 **דוד נ' בית הדין הרבני העליון** (תק-על 3)98 (443) בסעיף 10 לפסק דינו של כבוד השופט חשין.

64. שיקולי טובת שלושת הילדים צריכים להיות שיקולים ראשונים במעלה כאשר דנים בשאלת הסדרת מעמדה של העותרת. לעניין זה, יפים דבריו של בית המשפט בעת"ם (י-ם) 705/07 **מארי לוו רומרו מוסקרה נ' שר הפנים** (פורסם בנבו):

הזכות לחיי משפחה היא זכות יסוד חוקתית המוכרת במשפט הישראלי כמו גם במשפט הבינלאומי. לזכות זו שני היבטים: האחד, זכותו של ההורה הישראלי להינות מקשר מתמיד עם ילדו ולא להינתק ממנו, והשני, זכותו של הילד הקטין לחיי משפחה כאשר טובתו מחייבת שלא להפרידו מהוריו ולהיות בקשר מתמיד עם כל אחד מהם. מנקודת מבטו של הקטין ניתוקו ולו מאחד מהוריו, עלול להשליך בצורה קשה על חייו והתפתחותו. ראוי להדגיש כי זכותם של ההורים לקשר עם ילדיהם היא עצמאית ועומדת בנפרד לצד זכותם של הילדים לקשר הדוק ותמידי עם הוריהם. ... **בבחינת הנסיבות ההומניטאריות של המקרה, השיקול של טובת הילד הינו שיקול בעל משמעות מרכזית, אם לא שיקול על. אכן, בצידו של שיקול זה יעמדו גם שיקולים נוספים, אך לרוב יהיו אלה שיקולים משניים שלא ישתוו בחשיבותם לשיקול הראשוני והמרכזי של טובת הילד.**

65. פסיקה של בתי המשפט קובעת, כי שיקולי טובת הילד צריכים להילקח בחשבון גם בעת בחינת שאלת מתן מעמד להורהו הזר, הגם שמעמדו החוקי של הילד בארץ אינו מקים כשלעצמו מעמד להורהו:

ומה הם שיקולים הומניטאריים אלה? מבלי למצות את העניין, ברי כי בנסיבות מעין אלה יש ליתן את הדעת, הן לשיקולים של טובת הילד והן לשיקולים של הזכות לחיי משפחה. הגם שמעמדו של הילד אינו מקים כשלעצמו מעמד להורוהו, הוכר בפסיקה העיקרון לפיו ייתכנו מקרים הומניטאריים אשר יצדיקו, ואף יחייבו, סטייה מהכלל לפיו אין הילד יוצר מעמד להוריו (ראו למשל, בג"צ 4156/01 דימיטרוב נ' משרד הפנים, פ"ד נו (6) 289, 294 (2002); כן ראו דנג"צ 8916/02 דימיטריוב נ' משרד הפנים (לא פורסם, [פורסם בנבו], 6.7.2003); עע"מ 10993/08 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, [פורסם בנבו], 10.3.2010)).

66. התנהלות המשיבים פוגעת בילדיה של העותרת מן הטעם שהם תלויים לחלוטין באמם וכל פגיעה בחופש התנועה וביכולתה להתנהל בישראל, משליך באופן ישיר על מצבם שלהם. בתנאים אלו בלתי אפשרי לנהל חיי משפחה תקינים. כפי שתואר בחלק העובדתי, עם מותו של האב, העותרת היא המטפלת הבלעדית בילדים ומילוי כל צרכיהם תלוי בה ובה בלבד. לפיכך, לכל ההגבלות והמחסומים המוטלים על העותרת כתוצאה מהיעדר מעמד, יש השלכות ישירות על ילדיה. כך, הסדרת שהייתה של העותרת תסייע מאד לפתרון מצוקתה של המשפחה ותהלוך את עיקרון טובת הילדים.

הזכות לחיי משפחה

67. המשפט הישראלי מכיר בערך של חיי משפחה תקינים כערך מרכזי ויסודי הראוי להגנת החברה:

[...] שמירה על שלמות המשפחה מהווה חלק מתקנת הציבור בישראל. התא המשפחתי הינו 'התא הראשוני ... של החברה האנושית' (השופט חשין בע"א 238/53 כהן נ' היועץ המשפטי לממשלת ישראל); הוא מוסד המוכר על ידי החברה כאחד היסודות שבחיי החברה' (הנשיא אולשן בע"א 337/62 ריזנפלד נ' יעקובסון). שמירתו של מוסד המשפחה הינו חלק מתקנת הציבור בישראל (כב' השופט ברק, כתוארו אז, בבג"ץ 693/91 אפרת נ' הממונה על מרשם האוכלוסין במשרד הפנים, פ"ד מז(1) 749, 783).

לעניין זה ראו עוד:

בע"א 238/53 כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד ח(4) 35; בג"ץ 488/77 פלוני נ' היועמ"ש לממשלה, פ"ד לב(3) 421, 434; ע"א 451/88 פלוני נ' מ"י, פ"ד מ"ט(1) 330, 337; דנ"א 2401/95 נחמני נ' נחמני, פ"ד נ(4) 661, 683; בג"ץ 979/99 פבאלואיה קרלו נ' שר הפנים, תקדין עליון 99(3) 108.

68. במסגרת בג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים** (להלן: **פסק דין עדאלה**) (פורסם בנבו), שדן בשאלת חוקתיות הוראת השעה, אף הועלה מעמדה של הזכות לחיי משפחה בישראל לזכות חוקתית המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

69. גם המשפט הבינלאומי מקנה חשיבות רבה למשפחה, ומטיל על המדינות חובה להגן עליה. כך למשל, קובע סעיף 10(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, כ"א 1037, אשר אושררה ע"י ישראל ביום 3.10.91, כי:

יש להעניק הגנה וסיוע רחבים ככל האפשר למשפחה, שהיא יחידת היסוד הטבעית של החברה, במיוחד לשם כינונה, **וכן כל זמן שהיא נושאת באחריות לטיפול בילדים תלויים וחינוכם...**

ראו עוד: ההכרזה האוניברסאלית בדבר זכויות האדם, שנתקבלה בעצרת האו"ם ביום 10.12.48, ס' 8(1); סעיף 17(1) וסעיף 16(3) לאמנה הבינ"ל בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, כ"א 1040, נכנסה לתוקף לגבי ישראל ביום 3.1.1992.

מתן מעמד מטעמים הומניטאריים בראי הוראת השעה

70. ביום 11.1.2012 ניתן פסק דין בבג"ץ בעניין חוקתיותו של חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת השעה) התשס"ג-2003 (להלן: **פסק דין הוראת השעה**). בפסק הדין הוראת השעה נקבע ברוב של שישה כנגד חמישה שופטים, כי הפגיעה שפוגעת הוראת השעה בזכויות היסוד לחיי משפחה ושוויון של אזרחי ישראל ותושביה הפלסטינים, היא מידתית ומשכך, חוקתית.

71. לצד המחלוקת שניטשה בין שופטי בית משפט העליון סביב חוקתיותה של הוראת השעה, עלה מפסק הדין כי אין מחלוקת לעניין עבודת הוועדה ההומניטארית והסמכויות המסורות לה. בעניין זה נראה כי לא נחה דעתם לא של אלו שהכשירו את החוק ולא של אלו שצידדו בביטולו. אלו ואלו קבעו כי יש מקום לייעל ולהרחיב את מעגל החוסים בגדרי הוועדה ההומניטארית.

72. כב' השופט רובינשטיין, שהיה בין שופטי הרוב שצידדו בהכשרת הוראת השעה, קובע כי:

על הרשויות להניח תדיר "אצבע על הדופק" הן בכל הנוגע לצרכים הבטחוניים, והן בכל הנוגע לאפשרות לייצר כלים אפקטיביים שפגיעתם קלה יותר. עליהן גם לשקוד ולבחון את האפשרות לייעל את הטיפול במקרים חריגים; הן בגדרי הוועדה ההומניטארית, והן באמצעות חשיבה על מנגנונים נוספים העשויים להקל על אותם זוגות אשר נמנע מהם, לעת הזאת, לקבוע את ביתם המשותף בישראל.

העמדה התומכת בחוקתיותה של הוראת השעה איננה פוטרת את המחוקק, ואת הרשות המבצעת, מחיפוש דרכים למיתון ההכרעה גם מטעם נוסף: הרוח הנכונה של מאמץ ללכת לקראת מי שלא חטא,

המשלם - כפי שלמרבה הצער יארע במצבי מלחמה - מחיר בשל מי שחטאו.

73. הנשיאה בדימוס כב' השופטת בייניש מתייחסת אף היא בפסק דינה לעבודת הוועדה ההומניטארית ועל הצורך להרחיב את סוגי המקרים אשר יוגדרו על ידי הוועדה הנכבדה כמקרים הומניטאריים. כך היא קובעת כי:

צריך, וגם אפשר, למתן את הפגיעה על ידי שינוי של ההסדר – בין אם על ידי עריכת בדיקה פרטנית של מבקשי איחוד המשפחות; בין אם על ידי מתן אפשרות להפריך את חזקת הסיכון **ובין אם על ידי הרחבה של האפשרות לקבל מעמד בישראל מטעמים הומניטאריים.**

74. לעמדתם של כב' השופטים רובינשטיין ובייניש הצטרף כב' השופט הנדל, אשר בדבריו בעניין עבודתה של הוועדה הנכבדה קובע כי:

חריג נוסף בחוק המתוקן הוא התיקון בדבר הוועדה ההומניטארית (סעיף 1א3). גם לחריג זה יש משקל בבחינת הפגיעה החוקתית. יש לציין כי הנתונים מלמדים שה"פתרון" של הוועדה ההומניטארית חל על קבוצה קטנה של מבקשים. אולם, חריג זה נותן מענה מסוים שאין להתעלם ממנו. יתרה מכך, **דעתי היא, מבלי לתחום גבולות, כי יש מקום לפרש את סמכויות הוועדה באופן רחב יותר מכפי שנעשה היום.** החוק המתוקן קובע בסעיף ה(1) כי:

העובדה כי בן משפחתו של מבקש ההיתר או הרישיון, השוהה כדין בישראל, הוא בן זוגו, או כי לבני הזוג ילדים משותפים, לא תהווה כשלעצמה טעם הומניטרי מיוחד.

הוראה זו, כמעט ככל הוראה, ניתן לפרשה בצמצום או בהרחבה. דעתי היא שיש לפרשה בצמצום מסוים וגם בכך להרחיב את שיקול הדעת של הוועדה ההומניטארית.

75. הנה כי כן, נקבע בפסק הדין בבירור, כי את ההוראה הקובעת כי קירבה משפחתית אינה מהווה כשלעצמה טעם הומניטארי למתן מעמד יש לפרש באופן מצומצם; וכי את סמכויות הוועדה יש לפרש באופן שיאפשר שימוש נרחב יותר מהקיים כיום בחריג ההומניטארי, כך שיותר מהפונים לוועדה הנכבדה יקבלו מענה למצוקתם, בדמות הסדרת מעמדם.

76. אין ספק כי הבקשה בעניינה של העותרת וילדיה היא מסוג הבקשות אליהן כיוונו השופטים.

סיכומם של דברים

77. כמעט שנה שבקשתה של העותרת מונחת בפני המשיבים. ואולם, עניינה של העותרת, שהוא דחוף במיוחד, אינו זוכה לטיפול במסגרת הזמן הסבירה אשר מתווה החוק. התנהלות זו מקוממת במיוחד כאשר מדובר בגורלם של אנשים בעלי נסיבות הומניטאריות, שביניהם ילדים רכים.
78. מעבר לכך שהמשיבים פועלים בניגוד לדין ובחוסר סבירות וחוסר הוגנות, הם אף פוגעים בזכות משפחת העותרים לחיי משפחה ובעיקרון טובת הילד.
79. **לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש בראש עתירה זו, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו למוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט לחייב את המשיבים בתשלום שכ"ט עורך דין והוצאות משפט.**

ירושלים, 12 בנובמבר 2015

סיגי בן ארי, עו"ד
ב"כ העותרים

(ת.ש. 85809)